

6769 SAYILI SINAİ MÜLKİYET KANUNU İLE MARKA HUKUKUNDA YAPILAN
BAŞLICA DEĞİŞİKLİKLER
MAIN AMENDMENTS MADE IN TRADEMARK LAW WITH THE LAW NO 6769 ON
PROPERTY LAW

Yılmaz YÖRDEM

Dicle Üniversitesi, yilmazyordem@hotmail.com

ÖZET

Türk hukuk sisteminde, markalar, patent, coğrafi işaretler ve endüstriyel tasarımlara ilişkin haklar önceleri kanun hükmünde kararname ile düzenlenmekteydi. Bilhassa sınai hakların tecavüzüne ilişkin cezai hükümlerin KHK'larla düzenlenmesi sık sık eleştiri konusu yapılmaktaydı. Nihayet 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 22.12.2016 tarihinde kabul ve 10.01.2017 tarihinde yürürlüğe girmesiyle, fikri mülkiyet haklarına ilişkin tüm KHK'lar yürürlükten kaldırılmıştır. 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle, 556 sayılı KHK da düzenlenmiş markalara ilişkin düzenlemelerden bazıları yürürlükten kaldırılmış ve bazılarında da değişiklikler ve eklemeler yapılmıştır.

Bu çalışmanın amacı, 556 sayılı mülga KHK kapsamında düzenlenmiş marka hukukuna ilişkin düzenlemeler ile 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında düzenlenmiş marka hukukuna ilişkin düzenlemeler arasındaki farkları tespit etmektir.

Hemen belirtmek isteriz ki, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle, 556 sayılı KHK mülga olmuş olmakla birlikte 6769 sayılı Kanun'da yer alan geçici 1. madde ile *"Bu Kanunun yayımı tarihinden önce Enstitüye yapılmış olan ulusal ve uluslararası marka ve tasarım başvuruları ile coğrafi işaret başvuruları, başvuru tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır..."* denilerek Kanun'un yayım tarihi olan 10 Ocak 2017'den önce yapılan başvurulara ilişkin olarak 556 sayılı KHK'nın uygulama alanı bulmaya devam edeceği ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Patent, Marka, Marka Hakkı, Marka kullanımı.

ABSTRACT

In the Turkish legal system, rights priorities regarding trademarks, patents, geographical indications and industrial designs were regulated by decree law. Finally, by the adoption of the Industrial Property Law No. 6769 on 22.12.2016 and the entry into force of the Act on 10.01.2017, all Decree Laws related to intellectual property rights were abolished. With the enactment of the Industrial Property Law No. 6769, some of the trademark regulations regulated by Law No. 556 have been abolished and some of the amendments and additions have been made.

The purpose of this study is to determine the differences between the regulations on trademark law regulated under the Decree Law No. 556 and the regulations on trademark law regulated under the Industrial Property Law No. 6769.

Let us immediately mention that with the enactment of the Industrial Property Law No. 6769, the Decree Law No. 556, together with the provisional Article 1 of the Law No. 6769, *"National and international trademark and design applications and geographical sign applications which have been made to the Institute before the date of publication of this Law*

shall be concluded in accordance with the provisions of the legislation in force at the date of application...” it is stated that it will continue to find the application field of Decree Law No. 556 on the applications made before 10 January 2017, which is the publication date of the Law.

Keywords: Patent, Trademark, Trademark Rights, Trademark use.

GİRİŞ

Daha etkili bir mevzuat oluşturmak amacıyla 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu, 556, 555, 554 ve 551 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameleri bir araya toplamıştır. Kanun ile marka, patent, coğrafi işaretler ve endüstriyel tasarımlar için ayrı ayrı olan kanun metinleri tek bir çatıda toplanmış ve daha sade bir hal alması hedeflenmiştir. Böylece daha etkili bir yasal düzenleme karşımıza çıkıyor denilebilir.

6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ile marka, coğrafi işaret, tasarım, patent, faydalı model ile geleneksel ürün adlarına ilişkin hakların korunması amaçlanmıştır. 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu gerekçesinde de belirttiği üzere, ekonomik gelişime paralel olarak sınai mülkiyet hakları alanında önemli gelişmelerin yaşanması dolayısıyla Sınai Mülkiyet Kanununu yapma zarureti hasıl olmuştur. Bilhassa girişimcilik sektörüne yapılan teşviklerle sınai mülkiyet hakları KHK lar bazında yetersiz kaldığı söylenebilir.

Anlatılan bu hususlara ek olarak 551 sayılı KHK ile 556 sayılı KHK ların bazı maddeleri için Anayasa Mahkemeleri iptal kararı vermiştir. Kanunla düzenleme yapılarak aslında Anayasa Mahkemesinin de bu iptal kararlarının önüne geçilmek istendiği söylenebilir. Bunun en yeni örneği 6 ocak 2017 tarihli 29940 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan karar ile Anayasa Mahkemesi 556 sayılı KHK 14. Maddesinde düzenlenen markanın tescil tarihinden itibaren 5 yıl içinde kullanılmaması halinde idari olarak iptal edilmesi hükmünü iptal etmiştir.

I. KAVRAMSAL OLARAK MARKA VE MARKA HAKKI

A.Genel Olarak

6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu 4. maddesinde düzenlendiği şekliyle marka, bir teşebbüsün mallarının veya hizmetlerinin diğer teşebbüslerin mallarından veya hizmetlerinden ayırt edilmesini sağlaması ve marka sahibine sağlanan korumanın konusunun açık ve kesin olarak anlaşılmasını sağlayabilecek şekilde sicilde gösterilebilir olması şartıyla kişi adları dâhil sözcükler, şekiller, renkler, harfler, sayılar, sesler ve malların veya ambalajlarının biçimi olmak üzere her tür işaret marka olarak tanımlanmaktadır¹.

Böylece marka; bir şirketin ya da kişinin yaptığı hizmetleri veya ürettiği ürünleri diğerlerinden ayırt etmeye yarayan işaret olup tüketicinin hangi ürünü alıp, kullanacağına karar verme aşamasında yönlendirici bir işarettir.

B. Hukuki Gelişim

Marka kavramının hukuki zemini ülkemizde daha Osmanlı imparatorluğu döneminde atılmıştır. İlk düzenleme 1888 yılında düzenlenen “*Alameti Farika Nizamnamesi*”dir. Söz konusu nizamname Türkiye Cumhuriyeti tarafından 1965 yılında 551 Sayılı Markalar Kanunu devreye sokulduktan sonra mülga olmuştur². Ne var ki 551 Sayılı Markalar Kanunu da zaman içinde Türkiye’nin bu konudaki ihtiyaçlarına cevap vermemeye başlamıştır. Nitekim 1963 yılında imzalanan Ankara Anlaşması ve Türkiye’nin üye olduğu Avrupa Topluluğu yanı sıra

¹ Bkz. Sınai Mülkiyet Kanunu

² ARSEVEN, Haydar, Nazari ve Tatbiki Alameti Farika Hukuku, İstanbul, 1951, s.4.

Gümrük Birliği tam üyelik sürecinin de etkisiyle fikri ve sınai haklar konusunda yeni düzenlemelere ihtiyaç hasıl olmuştur³.

Bakanlar Kurulu tarafından söz konusu ihtiyaca binaen 1995 yılında, 556 Sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hazırlanmış ve yayımlanmıştır. Konuyla ilgili olarak aynı yıl içinde, 556 Sayılı Markaların Korunması Hakkında KHK'nin uygulama şeklini gösteren bir de yönetmelik düzenlenmiştir. Ne var ki bu yönetmelik de yeterli olmadığından 26.6.2004 tarihinde yeni bir yönetmelik yürürlüğe girmiştir⁴.

C. Marka Hakkı

Hukuki bakımdan marka hakkı, sahibinin izni olmaksızın kullanılmasının önlenmesine yarayan ve aynı etkileri olan mutlak haklardandır⁵. Herkes tarafından ihlal edilmesinin mümkün olduğu, dolayısıyla hak sahibinin, ihlal eden herkese karşı ileri sürebildiği, hakkına riayet edilmesini talep edebildiği haklara hukukta mutlak haklar denilir⁶.

Üç farklı konuda mutlak haklar söz konusu olabilmektedir. Bunlardan ilki şahıslardır, diğerleri ise maddi ve maddi olmayan, yani gayri maddi mallardır. Marka hakkı bilhassa, gayri maddi mallar üzerinde iddia edilebilen mutlak haklardandır. Herkesin kullanımına açık olan bir işaret seçerek kendisini sicile tescil ettiren kişiye markanın kullanımı tekeline bırakılmaktadır. Bu şahıs yönünden marka hakkı, herkese karşı ileri sürülebilen ve herkesçe marka hakkına uyulmasını zorunlu kılan mutlak bir hak olmaktadır⁷.

II. 6769 SAYILI SINAI MÜLKİYET KANUNU İLE MARKA HUKUKUNDA YAPILAN BAŞLICA DEĞİŞİKLİKLER

A. Marka olabilecek işaretlere ilişkin yapılan değişiklikler

6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu madde 4. maddesinde, marka olabilecek işaretler başlığı altında "*Marka, bir teşebbüsün mallarının veya hizmetlerinin diğer teşebbüslerin mallarından veya hizmetlerinden ayırt edilmesini sağlaması ve marka sahibine sağlanan korumanın konusunun açık ve kesin olarak anlaşılmasını sağlayabilecek şekilde sicilde gösterilebilir olması şartıyla kişi adları dâhil sözcükler, şekiller, renkler, harfler, sayılar, sesler ve malların veya ambalajlarının biçimi olmak üzere her tür işareten oluşabilir*" şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Buna göre, markanın ayırt edici olmasının yanında marka sahibine sağlanan korumanın konusunun açık ve kesin olarak anlaşılmasını sağlayabilecek şekilde sicilde gösterilebilir olması şartı eklenmiştir. 6769 sayılı Kanun'un 4. maddesi ile marka olabilecek işaretlere ilişkin olarak 556 sayılı KHK'da yer almayan yeni bir şart eklenmiştir. Diğer bir ifadeyle, markanın tanımında 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ile değişiklik yapılmıştır. Çizimle görüntülenebilme ve marka tescilinde aranan şart yerine, marka korumasının kesin ve açık olarak anlaşılmasını sağlayacak şekilde sicilde gösterilebilir olması koşuluyla her tür işaretin marka olabileceği hüküm altına alınmıştır⁸. Bu şekilde, sınai mülkiyet hukuk sistemimize kaynaklık eden Avrupa Birliği marka hukukundaki esnek yaklaşım kabul edilerek ses, renk, hologram, pozisyon ve hareket markaları gibi geleneksel olmayan işaretlerin de marka olabileceği mümkün kılınmıştır⁹.

³ KARACA, Eyüp Can, Hukuki Açidan Marka Ve Marka Hakkı, The Journal Of Europe - Middle East Social Science Studies, ISSN: 2149-6439, July, 2015, Volume: 1, Issue: 1, s, 39-48, s. 40, 41; YAZICI İNAN, Ela, "Development of The Industrial Property Rights: The EC Point of View", TPE, Avrupa Patent Sistemi ve Türkiye Konulu Sempozyum (İstanbul, 2001), s.43.

⁴ 06.03.1995 Tarih ve 1/95 Sayılı Karar, Ek 8.

⁵ TEKİNALP, Ünal, Fikri Mülkiyet Hukuku, 3.bası, 2004, s.21.

⁶ ERTAŞ, Şeref: Eşya Hukuku, 4. baskı, Ankara 2002, s.4.

⁷ KARAN, Hakan, KILIÇ, Mehmet: Markaların Korunması- 556 sayılı KHK Şerhi ve İlgili Mevzuat, Ankara 2004.

⁸ Bkz. SMK 4/1

⁹ Soluk Cahit, 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanununun Getirdiği Yenilikler, TFM 2018; 4(1), s.94.

B.Milletlerarası anlaşmaların uygulanmasına öncelik verilmesine ilişkin değişiklikler

Milletlerarası anlaşmaların öncelikle uygulanması başlığı altında, 556 sayılı KHK 4. maddesi “*Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası anlaşma hükümlerinin bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerinden daha elverişli olması halinde, 3-üncü maddede belirtilen kişiler, elverişli hükümlerin uygulanmasını talep etme hakkına sahiptir*” şeklindeydi.

Bu hükme göre, milletlerarası anlaşmaların KHK’den daha elverişli hükümler içermesi ve Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde ikametgahı olan veya sınai veya ticari faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişi hak sahiplerinin talep etmesi durumunda, milletlerarası anlaşmaların uygulanması sağlamaktaydı. Milletlerarası anlaşmaların öncelikle uygulanmasını düzenleyen bu maddeye 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanununda yer verilmemiştir.

C. Marka tescilinde mutlak ret sebeplerine ilişkin değişiklikler

6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu 5. maddesi, marka tescilinde mutlak ret nedenleri başlığı altında, “1) Aşağıda belirtilen işaretler, marka olarak tescil edilmez. a) 4 üncü madde kapsamında marka olamayacak işaretler. b) Herhangi bir ayırt edici niteliğe sahip olmayan işaretler...” şeklinde düzenleme yapılmıştır. Bu şekilde, marka tescilinde mutlak ret sebeplerini düzenleyen maddeye yeni bir hüküm eklenmiş ve herhangi bir ayırt ediciliğe sahip olmayan işaretler de marka tescili için mutlak ret sebebi olarak öngörülmesi hüküm altına alınmıştır.

556 sayılı KHK’da mevcut olmayan böyle bir hüküm ile, bir marka başvurusu, önceki marka sahibinin onay vermesi halinde aynı veya aynı türdeki mal ve hizmetlere ilişkin olarak tescil edilmiş marka ile aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzer olduğu iddiası ile reddedilemeyecektir denilebilir. Ne varki, önceki marka sahibinin vereceği muvafakat, noter onaylı olarak Türk Patent ve Marka Kurum’una iletilecektir¹⁰.

D.Marka tescilinde nispi ret nedenleri konusuna ilişkin değişiklikler

Marka tescilinde nispi ret nedenleri konusunda, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu 6. maddesinde “ (1) Tescil başvurusu yapılan bir markanın, tescil edilmiş veya önceki tarihte başvurusu yapılmış marka ile aynılığı ya da benzerliği ve kapsadığı mal veya hizmetlerin aynılığı ya da benzerliği nedeniyle, tescil edilmiş veya önceki tarihte başvurusu yapılmış marka ile halk tarafından ilişkilendirilme ihtimali de dâhil karıştırılma ihtimali varsa itiraz üzerine başvuru reddedilir...”. şeklinde 556 sayılı KHK’ya nazaran daha geniş kapsamlı bir düzenleme yapılmıştır.

Bu şekilde maranın nispi ret sebepleri, tescil edilmiş veya önceki tarihte başvurusu yapılmış marka ile aynılığı ya da benzerliği ve kapsadığı mal veya hizmetlerin aynılığı ya da benzerliği nedeniyle yapılan araştırmada tescil edilmiş marka ile halk tarafından karıştırma ihtimali, yeni kanunda “halk tarafından ilişkilendirilme ihtimali de dahil karıştırılma ihtimali” şeklinde 556 sayılı KHK’den daha geniş şekilde düzenlenmiştir.

Bu şekilde, markanın nispi sebebe dayalı reddi talep edilirken, markaların sadece karıştırılma ihtimalinin bulunmadığı ret için yeterli görülmeyecek, markaların halk tarafından ilişkilendirilme ihtimalinin bulunmadığının da ispatı aranacaktır.

E. Tanınmış Markaya ilişkin değişiklikler

¹⁰ Bkz. SMK. m.6.

Tanınmış markalara ilişkin eski düzenleme mülga 556 sayılı KHK 8/4'de bulunmaktaydı. Tanınmış markanın farklı mal veya hizmetlerde kullanılmasının engellenmesi için, KHK madde 8/4'de sayılan şartlarından birinin var olması aranmaktaydı. Bu şartlar, markanın toplumda tanınmışlık düzeyi nedeniyle haksız bir yararın elde edilmesi, markanın itibarına zarar verilmesi veya markanın ayırt edici karakterini zedelemesi olarak öngörülmekteydi.

6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanununda, KHK madde 8/4'te yer alan bu şartlar aynen korunmakla beraber maddeye ilaveten "*haklı sebebe dayanma hali saklı kalmak kaydıyla*" ibaresi hükme eklenmiştir. Böylece mülga 556 sayılı KHK'de mevcut düzenlemeden farklı olarak, başvuru sahibine başvuru yapma konusunda haklı sebepleri olduğunu ileri sürme imkanı tanınmıştır.

Tanınmış markalara ilişkin korumanın, maddede belirtilen şartların bulunması halinde, mal veya hizmetlerin aynı veya benzer olduğuna bakılmaksızın sağlanacağı ifade edilmektedir. Yeni kanunun bu maddesinden, haklı bir sebebin bulunması halinde bu şartlar var olsa dahi farklı mal ve hizmetlerde tanınmış markaya benzer veya aynı markaların tescil edileceği sonucu çıkmaktadır. Ancak hükümde haklı sebebin ne olduğuna ilişkin bir netlike belirtilmemiştir.

F. Markanın kullanılmasına ilişkin değişiklikler

Mülga olmuş 556 sayılı KHK'nın markanın kullanılmasına ilişkin 14. hükmü, "*Mülkiyet hakkının konusunu, maddi ve gayrimaddi mallar oluşturmaktadır. Taşınır ve taşınmaz mallar, maddi mallar kapsamında iken, fikri ve sınai mülkiyet hakları gayrimaddi mallar kapsamında bulunmaktadır. Bir markanın sahibine sağladığı haklar ise "marka hakkı" olarak adlandırılmakta ve marka hakkı, fikri ve sınai mülkiyet hakları kapsamında yer almaktadır. Dolayısıyla itiraz konusu kural, mülkiyet hakkının konusunu oluşturan marka hakkıyla ilgili olduğundan KHK ile düzenlenemez*" şeklindeki gerekçe ile Anayasamın 91/1. maddesi fikrasına aykırı olduğu kanaatiyle iptal edilmiştir (Anayasa Mahkemesinin 14/12/2016 tarihli ve E.: 2016/148, K.: 2016/189 sayılı Kararı) edilmiştir.

Markanın kullanılması ile ilgili olarak 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu 9. maddesi hükmü "*(1) Tescil tarihinden itibaren beş yıl içinde haklı bir sebep olmadan tescil edildiği mal veya hizmetler bakımından marka sahibi tarafından Türkiye'de ciddi biçimde kullanılmayan ya da kullanımına beş yıl kesintisiz ara verilen markanın iptaline karar verilir. (2) Aşağıda belirtilen durumlar da birinci fıkra anlamında markayı kullanma kabul edilir: a) Markanın ayırt edici karakteri değiştirilmeden farklı unsurlarla kullanılması. b) Markanın sadece ihracat amacıyla mal veya ambalajlarında kullanılması. (3) Markanın, marka sahibinin izni ile kullanılması da marka sahibi tarafından kullanım olarak kabul edilir*" şeklindedir.

Dolayısıyla, markanın tescil yapıldıktan sonra, markanın tescil edildiği mal ve hizmetlere ilişkin olarak kullanılması gerekmekte olduğu hem 556 sayılı KHK'da hem de 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nda düzenlenmiş bulunmaktadır. Her iki düzenlemede de tescil tarihinden itibaren 5 yıl içinde kullanılmayan markaların iptaline karar verileceği öngörülmüştür. Ne varki 556 sayılı KHK'da bu süre içerisinde haklı bir neden olmadan kullanılmaması veya kullanıma 5 yıl ara verilmesi şartları öngörülmüş olup, hangi hallerin markanın kullanımını sayılacağı da belirlenmiştir.

6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nda ise, tescil tarihinden itibaren 5 yıl içinde kullanılmaması halini, "*Türkiye'de ciddi bir şekilde kullanılmaması*" olarak düzenlenmiştir. Kanunun gerekçesinde ise, markanın Türkiye'de ciddi bir şekilde kullanılmasından anlaşılması gerekenin, markanın tescil edildiği amaç dâhilinde işlevine uygun, yani ticari

hayatın içinde işlevini yerine getirmesi olduğu beyan edilmiştir. Dolayısıyla, markanın sadece evraklar ve ilanlar aracılığıyla kullanılması gibi durumlar, bundan sonra markanın kullanımı olarak Kabul edilmeyecektir.

Gene, 556 sayılı KHK’da markanın kullanımı olarak sayılacak haller arasında gösterilen durumlardan biri olan “*markayı taşıyan malın ithal edilmesi*” hususuna, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu’nda yer verilmediği görülmektedir. Bu nedenle, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Kanun ile markayı taşıyan malın ithal edilmesi, markanın kullanımı olarak sayılmaktan çıkarıldığı rahatlıkla söylenebilir.

G. Marka Tescil Başvuru Şartlarına İlişkin Değişiklikler

Sınai Mülkiyet Kanun madde 11’de düzenlenen marka başvurularına ilişkin hükümde, 556 sayılı KHK’da bulunmayan bazı eklemeler yapılmıştır. Yeni Kanun’da “mal ve hizmetlerin aynı sınıflarda yer almaları benzer olduklarına, farklı sınıflarda yer almaları da benzer olmadıklarına karene teşkil etmez” şeklinde yeni bir fıkra eklenmiştir.

Yeni Kanun’da yer alan yeni düzenlemeye göre marka başvurusu, başvuru sahibinin talebi üzerine, tescil edilene kadar, başvuru kapsamındaki mal veya hizmetler bakımından iki veya daha fazla başvuruya bölünebilecektir.

H. Üçüncü Kişilerin Görüşlerine İlişkin Değişiklikler

Marka yayınına itirazda bulunma hakkı olan üçüncü kişiler, 556 sayılı KHK ile itirazlarını marka başvurusunun yayınından itibaren 3 ay içinde yapabilecekken bu süre yeni kanun ile 2 aya düşürülmüştür.

I. Markanın Korunmasına İlişkin Değişiklikler

Tescilli markanın 10’ar yıllık koruma süresinin yenilenmesi konusunda yeni kanun yenilik getirerek, markanın tescil kapsamında bulunan mal veya hizmetlerinden bir kısmı için de yenilenebileceği belirtilmiştir.

İ. Markanın İptaline İlişkin Değişiklikler

Yeni kanunun 26. maddesi ile markanın iptali konusundaki yetki Kurum’a verilerek yeni bir düzenlenme yapılmıştır. Buna göre, yeni Kanun’un 9. maddesine göre tescil tarihinden itibaren 5 yıl içinde markanın kullanılmaması, marka sahibinin fiillerinin veya gerekli önlemleri almamasının sonucu olarak markanın, tescilli olduğu mal veya hizmetler için yaygın bir ad hâline gelmesi, marka sahibi tarafından veya marka sahibinin izniyle gerçekleştirilen kullanım sonucunda markanın, tescilli olduğu mal veya hizmetlerin özellikle niteliği, kalitesi veya coğrafi kaynağı konusunda halkı yanıltması ve 32. maddeye aykırı olarak garanti markası ve ortak markaların kullanılması hallerinde ilgili kişiler, Türk Patent ve Marka Kurumu’ndan markanın iptalini isteyebileceklerdir.

İptal talepleri, iptali istenen marka sahibine tebliğ edilir ve 1 ay içinde talebe ilişkin delillerin ve cevapların sunulması için marka sahibine süre verilir. Marka sahibi, delillerini toplaması ve cevaplarını sunabilmesi için 1 aya kadar ek süre talep edebilir. Kurum, iddia ve savunmalar ile sunulan deliller çerçevesinde dosya üzerinden kararını verir.

6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanununa göre, hükümsüzlük yine mahkemelerde ileri sürülecektir. Ancak, markanın iptali artık Türk Patent nezdinde talep edilebilecektir (SMK 26). Diğer bir ifadeyle, Türk Patent, tescil tarihinden itibaren beş yıl içinde kullanılmayan bir markayı iptal edebilecektir. Bu şekilde, şartların varlığı halinde, çok daha kısa bir sürede ve daha az bir masrafla bir markanın sicilden terkini mahkemelerde dava açmadan

sağlanabilecektir. Türk Patent ve Marka Kurumunun verdiği kararlar elbette yargı denetimine tabi olacaktır.

Söz konusu Sınai Mülkiyet Kanunu 26. maddesi hükmü, oldukça radikal bir üzenleme olduğu için yürürlüğe girmesi 7 yıl süreyle ertelenmiştir. Yani bu imkân, 2024 yılından itibaren kullanılabilir (SMK 192). Bu tarihe kadar iptal talepleri, eskiden olduğu gibi sadece ahkemelerde ileri sürülebilecektir (SMK Ek m. 4/1)¹¹.

III. MARKA HAKKINA TECAVÜZE İLİŞKİN HUKUKİ HÜKÜMLER

Marka hakkına tecavüz 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 29. ve 30. maddelerinde düzenlenmiştir. Söz konusu kanunun 29. maddesinde; marka hakkına tecavüz sayılabilecek fiiller, *“Marka sahibinin izni olmaksızın, markayı 7. maddede belirtilen biçimlerde kullanmak, Marka sahibinin izni olmaksızın, markayı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerini kullanmak suretiyle markayı taklit etmek, Markayı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerini kullanmak suretiyle markanın taklit edildiğini bildiği veya bilmesi gerektiği hâlde tecavüz yoluyla kullanılan markayı taşıyan ürünleri satmak, dağıtmak, başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak, ithal işlemine tabi tutmak, ihraç etmek, ticari amaçla elde bulundurmak veya bu ürüne dair sözleşme yapmak için öneride bulunmak, Marka sahibi tarafından lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek”* şeklinde 4 madde halinde art arda düzenlenmiştir.

IV. MARKA TESCİLİNDEN DOĞAN HAKLARIN KAPSAMI VE İSTİSNALARI

Marka tescilinden doğan hakların kapsamı ve istisnaları ise 6769 sayılı Yasanın 7. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre marka hakkı sahibi izinsiz olarak yapılması halinde 2. fıkra kapsamında *“Tescilli marka ile aynı olan herhangi bir işaretin, tescil kapsamına giren mal veya hizmetlerde kullanılması, Tescilli marka ile aynı veya benzer olan ve tescilli markanın kapsadığı mal veya hizmetlerle aynı veya benzer mal veya hizmetleri kapsayan ve bu nedenle halk tarafından tescilli marka ile ilişkilendirilme ihtimali de dâhil karıştırılma ihtimali bulunan herhangi bir işaretin kullanılması, Aynı, benzer veya farklı mal veya hizmetlerde olmasına bakılmaksızın, tescilli marka ile aynı veya benzer olan ve Türkiye’de ulaştığı tanınmışlık düzeyi nedeniyle markanın itibarından haksız bir yarar elde edecek veya itibarına zarar verecek veya ayırt edici karakterini zedeleyecek nitelikteki herhangi bir işaretin haklı bir sebep olmaksızın kullanılması fillerinin önlenmesini talep etme hakkı* düzenlenmiştir.

V. SONUÇ

Önceki düzenlemelerle kıyaslandığında, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu’nun kabulü ile aslında Türk fikri mülkiyet mevzuatı bakımından radikal diyebileceğimiz değişiklikler yapılmamıştır. Zira, 1995 yılında kabul edilen, sınai mülkiyet haklarına ilişkin KHK’ların beslediği temel ilkeler ve felsefe ile 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu’nun beslediği temel ilkeler ve felsefe benzer niteliktedir denilebilir. Çünkü kabul etmek gerekir ki, hem 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu hem de KHK’lar, sadece Türkiye’deki ekonomik ve ticari koşullar dikkate alınarak özgün olarak hazırlanmamıştır. Esas itibarıyla konuya ilkin uluslararası anlaşmalar ile Avrupa Birliği mevzuatından ilham alınarak hazırlanmıştır. Yapılan bu tespitle beraber, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu hükümleri ile KHK’ların hükümleri kıyaslandığında, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ile önemli yenilikler getirildiği inkar edilemez bir gerçektir¹².

¹¹ Soluk Cahit, s. 96.

¹² Soluk Cahit, s. 110.

Diğer yandan, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu üzerinden bir yıl gibi kısa bir süre geçmesine rağmen, çalışanların buluşları ile kullanılmamaya bağlı olarak iptal davaları gibi konularda, daha şimdiden uygulamada yaşanan tereddütlere bakıldığında, kanun metninin hazırlanma sürecinin aceleye getirildiği, kanunun gerek dilinin gerekse bazı düzenlemelerinin sorunlu olduğu söylenebilir.

KAYNAKÇA

Arseven, Haydar, Nazari ve Tatbiki Alameti Farika Hukuku, İstanbul, 1951.

Ertaş, Şeref, Eşya Hukuku, 4. baskı, Ankara 2002, s.4.

Karaca, Eyüp Can, Hukuki Açidan Marka Ve Marka Hakkı, The Journal Of Europe-Middle East Social Science Studies, ISSN: 2149-6439, July, 2015, Volume: 1, Issue: 1, s, 39-48, s. 40, 41.

Suluk Cahit, 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanununun Getirdiği Yenilikler, TFM 2018; 4(1), s.91-110.

Yazici İnan, Ela, “Development of The Industrial Property Rights: The EC Point of View”, TPE, Avrupa Patent Sistemi ve Türkiye Konulu Sempozyum (İstanbul, 2001), s.43. 06.03.1995 Tarih ve 1/95 Sayılı Karar, Ek 8.

Tekinalp, Ünal, Fikri Mülkiyet Hukuku, 3.bası, istanbul 2004.

Karan, Hakan, Kiliç, Mehmet, Markaların Korunması- 556 sayılı KHK Şerhi ve İlgili Mevzuat, Ankara 2004.